

ZJEDNOCZONY KOŚCIÓŁ METODYSTYCZNY – POMIĘDZY ETYCZNYM KONSERWATYZMEM A LIBERALIZMEM

„Co zrobiłby Jezus w danej sytuacji?” – to niezwykle popularne pytanie w ewangelikalnym nurcie protestantyzmu oraz wspólnotach odnowy Kościoła katolickiego. Adrian Wawrzyczek, członek katolickiej Wspólnoty Niosących Chrystusa „Osioł” z Rudy Śląskiej, pisze na swym blogu: „Chcesz zmienić swoje życie? Poczucie, że ma ono głęboki sens? Wystarczy, że będziesz regularnie stawiał sobie pytanie: «Co zrobiłby Jezus?». I żył zgodnie z odpowiedziami, jakie na nie udzielisz. To będzie prawdziwa rewolucja! [...] Pytanie: «Co zrobiłby Jezus?», stawiane konsekwentnie, musi dotyczyć każdej przestrzeni życia. Czy Chrystus wykorzystywałby w ten sam sposób talenty, które posiadasz? Czy wydawałby pieniądze na te same cele? Czy spędzałby wolny czas w taki sposób, jak Ty to robisz?”¹. Z kolei przykładem tego typu myślenia na gruncie protestanckim jest wypowiedź Johna A. Godsona, byłego posła, który w 2014 roku stwierdził, że zagłosował za rządem koalicji PO-PSL, bo tak zrobiłby – jego zdaniem – Jezus².

Oczywiście w życiu każdego chrześcijanina, a w przypadku kierującego się zasadami *solus Christus* i *sola scriptura* protestanta w szczególności, rolę najważniejszego drogowskazu odgrywa nauczanie Jezusa Chrystusa przekazane Kościołowi w Piśmie Świętym. Jednak Biblia – jak trafnie zauważa ks. Bogusław Milerki – nie tyle „jest rezerwuarem znaczeń dotyczących wszystkich

¹ A. Wawrzyczek, „Co zrobiłby Jezus?” *Pytanie, które zmieni twoje życie*, [online:] www.jakogarnac.pl/co-zrobilby-jezus-pytanie-ktore-zmieni-twoje-zycie/ [21.07.2016].

² Zob. J.A. Godson, [*Podczas głosowania za wotum zaufania dla Rządu...*], [online:] www.facebook.com/johnagodson/posts/518262034944340 [21.07.2016].

aspektów życia, ile [...] jest źródłem prawdy dotyczącej zbawienia człowieka [...]”³. Dlatego też sam Jezus był raczej powściągliwy w jednoznacznym rozstrzygnięciu problemów politycznych, które przecież istniały także w jego czasach. Zamiast stanowczo opowiedzieć się za lub przeciw, kiedy sprowokowano go do ujawnienia stanowiska wobec okupacyjnej władzy rzymskiej, odpowiedział dyplomatycznie: „Oddajcie Cezarowi to, co należy do Cezara, a Bogu to, co należy do Boga” (Mt 22, 21). Ewangelia wymagała bowiem stanięcia ponad podziałami politycznymi. Postawa taka nie wykluczała jednak gorących sporów religijnych Jezusa z faryzeuszami i sadyceuszami, podczas których Jezus jawił się jako reformista, a wczesne chrześcijaństwo jako ruch reformatorski i antyestablishmentowy w łonie judaizmu. „Badania nad Jezusem historycznym – twierdzi ks. Wacław Hryniewicz – wyraźnie pokazują, że nie chciał On zakładać nowej wspólnoty religijnej, lecz tworzył ruch odnowy w ramach religii żydowskiej”⁴.

Podobny charakter przybrały w XVIII wieku działania podejmowane przez ks. Jana Wesleya – duchownego anglikańskiego. W łonie Kościoła Anglii powołał on do życia ruch przebudzeniowy zwany metodyzmem, który z czasem przekształcił się w niezależny Kościół, chociaż sam J. Wesley do końca życia pozostał duchownym Kościoła Anglii.

1. Ks. Jan Wesley – prekursor brytyjskiego socjalizmu

Jan Wesley nie ograniczał się – jak wielu duchownych tamtych czasów – do jałowego moralizowania⁵. Jego wystąpienia dotyczyły nękających Anglię problemów społecznych – pijaństwa, przemocy czy niewolnictwa⁶. Za słowami szły czyny. J. Wesley rozwijał

³ B. Milerski, *Droga luterańska*, [w:] B. Sławiński (red.), *Drogi chrześcijaństwa*, Wydawnictwo Jacek Santorski & Co, Warszawa 2008, s. 112.

⁴ W. Hryniewicz, *Wiara w oczekiwaniu. Rozmawia Justyna Siemienowicz*, Wydawnictwa „Znak”, Kraków 2016, s. 242. Por. J.A. Bracken, *Chrześcijaństwo i proces myślenia. Duchowość w zmieniającym się świecie*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2008, ss. 73-74.

⁵ Zob. T. Lane, *Wiara – rozum – świadectwo. Dzieje myśli chrześcijańskiej*, Ośrodek Wydawniczy „Augustyna”, Bielsko Biała 2001, s. 233.

⁶ Zob. W. Duewel, *Ogień przebudzenia*, Wydawnictwo „Pielgrzym”, Choszczno 2003, s. 70.

akcję charytatywną – zakładał szpitale, sierocińce i kasy zapomogowe, które ułatwiały drobnym rzemieślnikom rozbudowywanie własnych warsztatów pracy. Poza tym J. Wesley wywarł wpływ na reformę więziennictwa oraz na poprawę warunków pracy robotników⁷.

Określony typ wrażliwości oraz sposób podejścia J. Wesleya do kwestii społecznych, który charakteryzował też kontynuatorów jego dzieła, przekonują badaczy co do faktu, iż w działalności J. Wesleya i jego współpracowników mają swoje korzenie brytyjskie związki zawodowe i socjaldemokratyczna Partia Pracy⁸.

Potoczne przekonanie o tym, że „lewica” to ateści, a „prawica” to ludzie Kościoła, okazuje się więc fałszywym uproszczeniem, gdy weźmiemy pod uwagę historię socjalizmu brytyjskiego, rozwijającego się w prawie całkowitej izolacji od wpływów marksizmu⁹. W rozwoju socjalizmu brytyjskiego – nazywanym też socjalizmem chrześcijańskim – główną rolę odegrały bowiem nonkonformistyczne nurty religijne z metodyzmem na czele.

2. Od Zasad Ogólnych do Zasad Socjalnych

Tworząc pierwsze stowarzyszenie metodystów, J. Wesley opracował obowiązujące w nim *Zasady Ogólne*, którymi mieli kierować się jego członkowie. Ogólnie rzecz biorąc, mieli oni unikać zła i czynić dobro, korzystając z ustanowionych przez Boga

⁷ Zob. B. Parma, *Niepokorni synowie Kościoła, Zbory Boże Chrześcijan Dnia Siódmego*, Wodzisław Śl. 2007, ss. 138-139.

⁸ Zob. T. Lane, *Wiara...*, dz. cyt., s. 234; R. Carswell, *Ewangeliści a rozwój Kościoła*, Misja Ewangeliczna, Toruń 2003, s. 94.

⁹ Klasyczny podział na lewicę i prawicę jest aktualnie coraz częściej kwestionowany, gdyż wiele partii politycznych posiada w swych programach postulaty charakterystyczne zarówno dla historycznej lewicy, jak i prawicy. Ze względu na trudności w jednoznacznej klasyfikacji współcześnie istniejących partii, podział na lewicę i prawicę jest zastępowany tzw. podziałem dwuosiowym, gdzie jedna oś przedstawia kwestie gospodarcze (ekonomiczne), druga zaś światopoglądowe. W efekcie takiego podziału można otrzymać cztery pola pozwalające określić daną partię zarówno światopoglądowo, jak i gospodarczo: liberalizm światopoglądowy i wolny rynek (libertarianizm), liberalizm światopoglądowy i socjalizm (lewica), konserwatyzm i wolny rynek (konserwatywny liberalizm), konserwatyzm i socjalizm (autorytaryzm).

środków łaski¹⁰. Do *Zasad Ogólnych* nawiązuje bezpośrednio inny historyczny dokument metodystyczny – *Zasady Socjalne*, czyli nauka społeczna Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego, w którego skład wchodzi Kościół Ewangelicko-Methodystyczny w RP. Zarówno *Zasady Ogólne*, jak i *Zasady Socjalne* są wyrazem troski metodystów o moralną i duchową jakość życia społeczeństwa, co stanowi bezpośrednie nawiązanie do twierdzenia J. Wesleya, iż „nie ma uświęcenia jak tylko uświęcenie społeczne”¹¹. Podczas gdy *Zasady Ogólne* stanowiły najwcześniejszy wyraz metodystycznej świadomości społecznej, *Zasady Socjalne* są współczesnym jej wyrazem¹². Obydwa dokumenty stanowią część *Księgi Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego* (*The Book of Discipline of The United Methodist Church*).

3. Księga Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego

Księga Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego (w skrócie: *Księga Dyscypliny* lub *Dyscyplina*) jest księgą prawa i ustroju tego Kościoła¹³, poprawianą, uzupełnianą i rozbudowywaną przez kolejne Konferencje Generalne, które obradują cyklicznie co cztery lata.

¹⁰ Zob. E. Puślecki, *Przedmowa do wydania polskiego*, [w:] *Zasady Socjalne Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego*, Wydawnictwo „Pielgrzym Polski”, [bmw.] [brw.], s. 5. Do ustanowionych przez Boga środków łaski J. Wesley zaliczał: studium Pisma Świętego, modlitwę, post, Wieczerzę Pańską oraz budujące rozmowy. Zob. E. Puślecki, *Powracająca fala. Działalność Południowego Episkopalnego Kościoła Metodystycznego w Polsce w latach 1920-1924. Studium historyczno-teologiczne*, Wydawnictwo „Pielgrzym Polski”, Warszawa 2001, s. 52.

¹¹ E. Puślecki, *Przedmowa do wydania polskiego*, dz. cyt., s. 7.

¹² Zob. *Księga Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego*, cz. I-IV, tłum. E. Puślecki, K. Kuczma, „Methodos” 2002, r. I, s. 61.

¹³ Karol Karski twierdzi, że metodyzm, posiadając własną tradycję teologiczną, pozbawiony jest jednocześnie wiążących pism wyznaniowych (zob. K. Karski, *Symbolika. Zarys wiedzy o Kościołach i wspólnotach chrześcijańskich*, Chrześcijańska Akademia Teologiczna, Warszawa 1994, s. 121.). Nie zgadza się z tą opinią E. Puślecki, który do takich pism zalicza: *Protokoły Konferencyjne*, *Kazania Wesleya*, *Noty wyjaśniające do Nowego Testamentu*, *Artykuły Wiary* (zob. E. Puślecki, *Powracająca fala*, s. 48-49.).

W 2002 roku na łamach rocznika „Methodos” opublikowano przetłumaczone na język polski pierwsze cztery części *Księgi Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego*¹⁴, które poprzedza *Rys historyczny (Historical Statement)* – integralna część *Dyscypliny*.

Część pierwsza *Księgi Dyscypliny* pt. *Konstytucja (The Constitution)* składa się z pięciu działów. Całość otwiera preambuła (*Preamble*), po której następuje dział ogólny (*General*), który poświęcono unii Kościoła Zjednoczonych Braci Ewangelickich i Kościoła Metodystycznego. Następne działy dotyczą kolejno: organizacji Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego (*Organization*), nadzoru episkopalnego (*Episcopal Supervision*), władzy sądowniczej (*The Judiciary*) oraz poprawek do Konstytucji Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego (*Amendments*).

Na część drugą, zatytułowaną *Normy doktrynalne a nasze teologiczne zadanie (Doctrinal Standards and Our Theological Task)*, składają się następujące rozdziały: *Nasze doktrynalne dziedzictwo (Our Doctrinal Heritage)*, *Historia doktryny (Our Doctrinal History)*, *Nasze doktrynalne standardy i Zasady Ogólne (Our Doctrinal Standards and General Rules)* oraz *Nasze teologiczne zadanie (Our Theological Task)*.

Powszechne kapłaństwo (The Ministry of All Christians) – to tytuł trzeciej części *Księgi Dyscypliny*, a tworzą ją następujące działy: *Kościoły (The Churches)*, *Powszechne kapłaństwo (The Ministry of All Christians)*, *Służebna posługa i służebne przywództwo (Servant Ministry and Servant Leadership)*, *Służebna posługa (Servant Ministry)*, *Służebne przywództwo (Servant Leadership)*, *Powołani do włączania wszystkich (Called to Inclusiveness)* oraz *Wypełnienie służby przez Zjednoczony Kościół Metodystyczny (The Fulfillment of Ministry Through The United Methodist Church)*.

Czwarta, przedostatnia część *Księgi Dyscypliny* to wspomniane już *Zasady Socjalne (Social Principles)*, czyli zbiór podzielonych na sześć rozdziałów – *Natura (The Natural World)*, *Wspólnota wychowująca (The Nurturing Community)*, *Wspólnota społeczeństwa (The Social Community)*, *Więzi ekonomiczne (The Economic Community)*, *Wspólnota polityczna (The Political Com-*

¹⁴ *Księga Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego*, dz. cyt., s. 9-154.

munity), *Wspólnota światowa (The World Community)* – oficjalnych uchwał kościelnych, poprzedzonych przedmową (*Preface*) i preambułą (*Preamble*), „które usiłują zastosować wizję chrześcijańskiej sprawiedliwości do kwestii społecznych, ekonomicznych i politycznych”¹⁵

Warto dodać, że piąta – ostatnia – nieopublikowana w języku polskim część *Księgi Dyscypliny – Organizacja i administracja (Organization and Administration)* – jest najdłuższa i składa się z następujących siedmiu rozdziałów: *Parafia (The Local Church)*, *Służba osób ordynowanych (The Ministry of the Ordained)*, *Nadzór (Superintendentura) (The Superintendence)*, *Konferencje (The Conferences)*, *Porządek administracyjny (Administrative Order)*, *Własność kościelna (Church Property)* oraz *Administracja sądownicza (Judicial Administration)*¹⁶.

Biskup William B. Oden we wstępie do wydania *Księgi Dyscypliny* z roku 2000 podkreśla, że nie jest to księga święta czy nieomylna, a jedynie dokument charakteryzujący metodystyczne dziedzictwo. „Wyraża ona wyraźnie, że Zjednoczony Kościół Metodystyczny jest wspólnotą inkluzywną, niemającą względu na pochodzenie etniczne, kondycję ekonomiczną, płeć, wiek czy też niesprawność swych członków i sympatyków. Kościół ten twierdzi, że wszyscy ochrzczeni i konfirmowani są sługami Jezusa Chrystusa. Uznaje zasadę koncyliarną oraz koneksjonalizm za wyróżniające znamiona metodystycznej eklezjologii, podkreśla globalny charakter misji Kościoła i deklaruje współpracę z innymi chrześcijańskimi ugrupowaniami, tak w zakresie duchowym, jak i współpracy praktycznej” – pisze W.B. Oden. E. Puślecki dodaje natomiast, że *Dyscyplina* „to dokument, który w czasie ponad 200-letniej historii metodyzmu episkopalnego wyrażał przemiany zachodzące w tym specyficznym nurcie chrześcijaństwa”¹⁷.

¹⁵ Tamże, s. 61.

¹⁶ Zob. E. Puślecki, *Przedmowa*, [w:] *Księga Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego*, dz. cyt., s. 8.

¹⁷ Tamże, s. 7.

4. Kontrowersyjne zagadnienia bioetyczne w ujęciu *Księgi Dyscypliny* *Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego*

Wacław Hryniewicz do budzących współcześnie największe kontrowersje problemów bioetycznych zalicza: zapłodnienie *in vitro*, aborcję, eutanazję, klonowanie oraz modyfikacje genetyczne¹⁸, podkreślając jednocześnie, że „nauka Kościoła [katolickiego – przyp. M.O.] w sferze moralności nie ma rangi dogmatu wiary”¹⁹. Podobnie do tych trudnych niewątpliwie kwestii podchodzi Zjednoczony Kościół Metodystyczny (dalej: ZKM), który rozpatruje je w swych *Zasadach Socjalnych*²⁰ – czwartej części *Księgi Dyscypliny*²¹. Już w przedmowie do tej części *Dyscypliny* możemy bowiem przeczytać, że „*Zasad Socjalnych* nie należy traktować w kategoriach prawa kościelnego, gdyż są one jedynie wyrazem modlitewnej refleksji Konferencji Generalnej nad kwestiami ogólnoludzkimi współczesnego świata, refleksji ugruntowanej na trzeźwych podstawach teologii i nauczania biblijnego, stanowiących historyczne dziedzictwo tradycji Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego”²². Należy przy tym podkreślić długą historię troski o sprawiedliwość społeczną metodystów, którzy na

¹⁸ W. Hryniewicz, *Wiara w oczekiwaniu*, dz. cyt., s. 125-130, 143-161.

¹⁹ Tamże, s. 95.

²⁰ W artykule opieram się na polskim przekładzie *Zasad Socjalnych* przyjętych przez Konferencję Generalną w 2012 roku: *Zasady Socjalne Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego*, dz. cyt., s. 9-55.

²¹ *Księga Dyscypliny* nie zajmuje się kwestią zapłodnienia *in vitro*. Podejmuje ją natomiast tzw. *Księga Rezolucji Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego* (*The Book of Resolutions of The United Methodist Church*). Znajdują się w niej rezolucje uchwalane przez Konferencję Generalną, które mają moc obowiązującą przez osiem lat. Po upływie tego czasu powinny zostać ponownie przedyskutowane, ewentualnie zaktualizowane i przyjęte przez głosowanie na następne osiem lat. Kwestia zapłodnienia *in vitro* poruszana jest w rezolucji nr 366 – *Etyka badań nad embrionalnymi komórkami macierzystymi* (*Ethics of Embryonic Stem Cell Research*) – która została przyjęta na Konferencji Generalnej w 2004 roku, a następnie poprawiona i ponownie przyjęta na Konferencji Generalnej w roku 2008. Rezolucja, pozytywnie odnosząc się do zapłodnienia *in vitro*, zastrzega, że nie powinno się „produkować więcej zarodków niż możemy wprowadzić do macicy w nadziei implantacji”. Zob. *In vitro z metodystycznego punktu widzenia*, „Pielgrzym Polski” 2010, nr 9-10 (851-852), dz. cyt., s. 6-7.

²² *Zasady Socjalne Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego*, dz. cyt., s. 9.

przestrzeni dziejów w kontrowersyjnych kwestiach etycznych często zajmowali odmienne stanowisko od ogółu. Na przykład jako pierwsi wyrażali negatywne stanowisko m.in. wobec złego traktowania więźniów, przemytu czy handlu niewolnikami²³. Z pewnością wynika to z otwartej postawy metodystów wobec rozwoju nauki, którą postrzegają jako uzupełnienie w stosunku do teologii: „Widzimy, że w miarę jak nauka poszerza nasze zrozumienie świata natury, poszerza się równocześnie nasze zrozumienie tajemnic Bożego stworzenia i Bożego Słowa”²⁴.

a) aborcja

ZKM głosi, iż początek i koniec ludzkiego życia są granicami, które wyznacza Bóg. I chociaż ludzie zawsze w jakimś stopniu mieli kontrolę nad tym, kiedy zakończą swe życie, to aktualnie posiadają także budzącą niepokój możliwość decydowania o przyszłości poszczególnych istot ludzkich na świat. Przekonanie o świętości życia nienarodzonego powoduje brak aprobaty dla przerywania ciąży. Jednak w przypadku tragicznego konfliktu życia z życiem należy brać pod uwagę również świętość życia i zdrowia matki nienarodzonego dziecka²⁵. W takiej sytuacji przerywanie ciąży powinno nastąpić w sposób legalny, „przy zastosowaniu odpowiednich procedur medycznych”²⁶.

ZKM potępia natomiast przerywanie ciąży jako środek regulacji urodzin²⁷ czy metodę wyboru płci oraz jest przeciwny stosowaniu późnej aborcji (w ostatnich miesiącach ciąży). Usprawiedliwia ją jedynie w przypadku, „gdy zagrożone jest życie matki, a żadne

²³ Zob. tamże.

²⁴ Tamże, s. 13.

²⁵ Zob. tamże, s. 19.

²⁶ Tamże.

²⁷ ZKM – podobnie jak inne Kościoły ewangeliczne – opowiada się za swobodną dostępnością do środków ograniczających rozrodczość, nie wyłączając dobrowolnej sterylizacji. Zob. *Zasady Socjalne Kościoła Ewangelicko-Metodystycznego*, op. cit., s. 27. Zastrzeżenia Kościołów ewangelicznych budzi jedynie stosowanie *środków wczesnoporonnych*. Zob. np. D. Bruncz, *Antykoncepcja i aborcja według Kościoła ewangelicko-augsburskiego*, www.ekumenizm.pl/religia/inne/antykoncepcja-i-aborcja-wedlug-kosciola-ewangelicko-augsburskiego/ [21.07.2016].

inne procedury medyczne nie są dostępne oraz gdy występują poważne anomalie płodu, niedające szans na dalsze życie”²⁸. Jednocześnie ZKM apeluje do wszystkich chrześcijan stojących przed decyzją dokonania aborcji o głębokie przemyślenie wszelkich okoliczności przemawiających za przerwaniem ciąży, ponieważ „prawa i regulacje ustanawiane przez rządy nie zapewniają pełnej informacji, jakiej wymaga sumienie chrześcijańskie”²⁹.

ZKM podkreśla, że jest zobowiązany do otoczenia opieką zarówno osób przerywających ciążę, jak i doświadczających sytuacji kryzysowych związanych z ciążą oraz wydających potomstwo na świat³⁰.

ZKM sprzeciwia się też polityce przymusowej aborcji lub sterylizacji³¹.

b) eutanazja i wspomagane samobójstwo

ZKM odrzuca eutanazję, a także piętnuje wywieranie presji na umierającym, aby swemu życiu położył kres, gdyż samobójstwo, nawet przy asyście lekarza, nie jest – w ocenie ZKM – sposobem, w jaki powinno się kończyć życie ludzkie. Z powyższych powodów ZKM sprzeciwia się więc zarówno eutanazji, jak i wspomaganemu samobójstwu³².

c) klonowanie, terapia genowa, eugenika

ZKM zaleca zachowanie ostrożności w kwestiach, jakie niesie ze sobą rozwój inżynierii genetycznej, sprzeciwia się klonowaniu ludzi oraz genetycznej manipulacji płcią nienarodzonego dziecka. *ZKM postuluje ograniczenie terapii genowej do przypadków łagodzenia cierpień wywołanych przez chorobę. Dopuszcza więc stosowanie tzw. somatycznej terapii genowej, w której to wprowadzona zmiana nie jest dziedziczna. Jest natomiast przeciwny wszelkim*

²⁸ *Zasady Socjalne Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego*, dz. cyt., s. 19.

²⁹ Tamże, s. 19-20.

³⁰ Zob. tamże, s. 19.

³¹ Zob. tamże, s. 27.

³² Zob. tamże, s. 21-22.

terapiom genowym wykorzystywanym do celów eugenicznych oraz takim, w wyniku których powstają embriony traktowane jak odpady. Z uwagi na trudne do przewidzenia długoterminowe skutki ZKM sprzeciwia się również terapiom genowym powodującym zmiany, które mogą być dziedziczone³³.

d) etyka środowiska naturalnego
i genetycznie modyfikowana żywność

ZKM jest natomiast otwarty na wykorzystywanie osiągnięć inżynierii genetycznej w celu „zapewnienia bezpiecznego środowiska naturalnego oraz odpowiedniego zaopatrzenia w żywność”³⁴. ZKM podkreśla jednak, że wprowadzanie na rynek konsumencki genetycznie zmodyfikowanej żywności zawsze powinno być poprzedzone wnikliwymi badaniami oraz odpowiednim oznakowaniem tego typu żywności³⁵.

* * *

Chociaż *Księga Dyscypliny* jest oficjalnym dokumentem ZKM, czynione w niej zapisy – w odróżnieniu od tekstu Pisma Świętego – nigdy nie przybiorą ostatecznego kształtu, szczególnie jeśli chodzi o poruszane w *Zasadach Socjalnych* kwestie etyczne i bioetyczne, odnośnie których ZKM balansuje pomiędzy etycznym konserwatyzmem (eutanzja, klonowanie ludzi, eugenika) a liberalizmem (terapia genowa, genetycznie modyfikowana żywność, zapłodnienie *in vitro*³⁶). Metodyści bowiem poddają rewizji swoje przekonania etyczne w miarę tego, jak wzrasta ich zrozumienie świata natury³⁷. Dlatego też *Księga Dyscypliny* odzwier-

³³ Zob. tamże, s. 29-30

³⁴ Tamże, s. 29.

³⁵ Zob. tamże, s. 14. Uczciwe etykietowanie genetycznie zmodyfikowanej żywności jest istotne dla przeciwników jakichkolwiek modyfikacji genetycznych, wegetarian, którzy nie chcieliby spożywać żywności zawierającej geny zwierzęce, osób uczulonych na pewne substancje, a także zwolenników określonych produktów wytworzonych z zastosowaniem technik inżynierii genetycznej.

³⁶ Kwestię zapłodnienia *in vitro* porusza *Księga Rezolucji*.

³⁷ Zob. *Zasady Socjalne Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego*, s. 13.

ciędia jedynie aktualne trendy odnośnie relacji wiary i rozumu w życiu ZKM, przekładające się na takie lub inne zapisy przyjmowane co cztery lata większością głosów przez kolejne Konferencje Generalne.

Nota o autorze: mgr Mariusz Orłowski, teolog, pedagog kultury, polonista, absolwent studiów podyplomowych w zakresie duchowości katolickiej w Instytucie Teologii Duchowości KUL, doktorant Instytutu Ekumenicznego KUL.

Bibliografia

- Bracken J. A., *Chrześcijaństwo i proces myślenia. Duchowość w zmieniającym się świecie*, Kraków 2008.
- Carswell R., *Ewangelisci a rozwój Kościoła*, Toruń 2003.
- Duewel W., *Ogień przebudzenia*, Choszczno 2003.
- Godson J. A., [Podczas głosowania za wotum zaufania dla Rządu...], [online:] www.facebook.com/johnagodson/posts/518262034944340 [21.07.2016].
- Hryniewicz W., *Wiara w oczekiwaniu. Rozmawia Justyna Siemienowicz*, Kraków 2016.
- Karski K., *Symbolika. Zarys wiedzy o Kościołach i wspólnotach chrześcijańskich*, Chrześcijańska Akademia Teologiczna, Warszawa 1994.
- Księga Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego*, cz. I-IV, tłum. E. Puślecki, K. Kuczma, „Methodos” 2002.
- Lane T., *Wiara – rozum – świadectwo. Dzieje myśli chrześcijańskiej*, Bielsko Biała 2001.
- Milerski B., *Droga luterańska*, w: B. Sławiński (red.), *Drogi chrześcijaństwa*, Warszawa 2008.
- Parma B., *Niepokorni synowie Kościoła*, Zbory Boże Chrześcijan Dnia Siódmego, Wodzisław Śl. 2007.
- Puślecki E., *Powracająca fala. Działalność Południowego Episkopalnego Kościoła Metodystycznego w Polsce w latach 1920-1924. Studium historyczno-teologiczne*, Warszawa 2001.
- Puślecki E., *Przedmowa do wydania polskiego*, w: *Zasady Socjalne Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego*, Wydawnictwo „Pielgrzym Polski”, [bmw.] [brw.].
- Wawrzyczek A., „Co zrobiłby Jezus?” *Pytanie, które zmieni twoje życie*, [online:] www.jakogarnac.pl/co-zrobilby-jezus-pytanie-ktore-zmieni-twoje-zycie/ [21.07.2016].

Streszczenie

W artykule przedstawiono oficjalne nauczanie Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego na temat budzących kontrowersje zagadnień bioetycznych w ujęciu *Księgi Dyscypliny* – która jest księgą prawa i ustroju ww. wspólnoty eklezjalnej – takich jak: aborcja, eutanazja i wspomagane samobójstwo, klonowanie, terapia genowa, eugenika czy genetycznie modyfikowana żywność. Zaprezentowanie stosunku Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego do ww. kontrowersyjnych zagadnień bioetycznych poprzedzono przedstawieniem postaci ks. Jana Wesleya – twórcy metodyzmu oraz omówieniem zawartości *Księgi Dyscypliny*, której integralną częścią są m.in. opracowane przez J. Wesleya *Zasady Ogólne* i wyrosłe z nich *Zasady Socjalne*.

Słowa kluczowe: bioetyka, metodyzm, *Księga Dyscypliny* Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego

Summary

*The united methodist church –
between conservatism and liberalism in ethics*

The article presents official teachings of The United Methodist Church on controversial bioethical issues (based on *The Book of Discipline* – regulation book of the church) such as: abortion, euthanasia and assisted suicide, cloning, gene therapy, eugenics and GMO. Position of The United Methodist Church in these controversial bioethical issues was preceded with introduction of John Wesley – an author of Methodism – and a content summary of *The Book of Discipline*, core of which are worked out by J. Wesley *General Rules* and based on them *Social Principles*.

Key words: bioethics, Methodism, *The Book of Discipline of The United Methodist Church*

Streszcz. i tłum. Mariusz Orłowski